

Nr 130.

Av herr **Hage m. fl.**, *angående utredning av frågan om förhöjning av nu utgående statsbidrag till tuberkulosanstalter.*

Det finnes en del län i vårt land, inom vilka folksjukdomen tuberkulosens härjningar göra sig kännbara på ett alldeles särskilt sätt. Främsta rummet bland nämnda län intager Norrbotten med cirka 20 dödsfall per år i tuberkulos på 10,000 invånare. Men även inom en del andra län — exempelvis Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Blekinge och Gotlands m. fl. — är tuberkulossjukligheten och dödligheten tämligen hög.

Med hänsyn till här nämnda förhållanden ha respektive läns landsting sedan flera år tillbaka sett sig nödsakade anslå mycket betydande belopp för sjukdomens bekämpande. Så anslog exempelvis Norrbottens läns landsting för år 1938 309,403 kronor för åtgärder av olika slag — främst drivande av sanatorier och sjukhem — för vårdande av tuberkulösa. Enligt svenska landstingsförbundets tidskrift, årsbok för 1937, uppgick summan av de beräknade nettoutgifterna för år 1937 vid landets samtliga landsting till 5,910,166 kronor, vilket innebär, att landstingen i landet genomsnittligt fått påtaga sig mycket betydande utgifter för här nämnda ändamål.

Det skall dock tacksamt erkännas, att staten genom ett flertal beslut av riksdagen undan för undan tagit på sig ökade kostnader för här nämnda ändamål. Skulle detta ej ha skett, hade givetvis landstingens belastning för tuberkulosens bekämpande blivit än större än vad den nu är. För grunderna för statens anslagsgivande inom detta område redogöres å sidorna 190—215 i statsverkspropositionen, bilagan till femte huvudtiteln. Vi kunna därför här inskränka oss till att erkänna, att staten — särskilt då det gäller de s. k. A-platserna — tagit på sig en icke obetydlig andel av kostnaderna, främst för de särskilt tuberkulostyngda landstingens del.

Gäller det däremot de s. k. B-platserna — förlagda till bygdesanatorier och mindre tuberkulosanstalter, där den kurativa vården ej har samma karaktär som den högre kvalificerade vård, som gives å A-plats-sanatorierna — finner man däremot, att staten med nu gällande bestämmelser icke bidrager med någon större procentandel till kostnaderna.

Efter hand som driftkostnaderna för nämnda B-platser stigit på grund av avlöningsregleringar, semesterrättens genomförande och arbetstidsreglering för personalen, vilket skett utan att statens bidrag samtidigt höjts, har följden blivit den, att statens procentiska andel av kostnaderna blivit allt mindre.

Nedanstående siffror, tagna ur Norrbottens läns landstings räkenskaper, åskådliggöra detta påstående:

Driftkostnader och statsbidrag för B-platser vid Norrbottens läns tuberkulosjukhus år 1936:

(kostnaderna för 1937 och 1938 torde komma att bli betydligt högre på grund av löneregleringar m. m.)

	Värdkostnad per patient och dag ¹⁾	Statsbidrag per patient och dag	Rest att be- talas av re- spektive landsting
Hälsans bygdesanatorium	5: 16	1: 25	3: 91 ²⁾
Tuberkulohemmet i Luleå	5: 13	1: 25	3: 88 ²⁾
Över-Torneå bygdesanatorium	4: 08	1: 25	2: 83 ²⁾
Tuberkulohemmet i Boden	3: 53	1: 25	2: 28 ²⁾

¹⁾ Ränta och amortering av anläggningskapital, hyror och större reparationsarbeten samt inventarietköp ej här medräknade.

²⁾ Häri ingår legosängsavgift av 1 krona per dag och patient, vilken dock även i stor utsträckning faller på landstinget, eftersom omkring 80 à 90 procent av nämnda avgifter utgöra »fattigsjukvård» och alltså återbetalas till respektive kommuner från landstinget.

Härtill kommer, att landstinget nu övertagit eller håller på att övertaga nedanstående kommunala sjukstugor, där tuberkulosfall även intagas:

Kalix sjukstuga: Kostnad per dag och patient	6: 40
Jokkmokks » : » » » » »	4: 62
Arjeplovs » : » » » » » »	4: 48
Vittangi » : » » » » » »	3: 94
Överkalix » : » » » » » »	3: 84
Arvidsjaur » : » » » » » »	3: 59

Med ett statsbidrag av endast 1:25 per dag och patient till sistnämnda anstalter uppstår även här betydande nettobelopp som faller på landstinget.

År 1934 framförde Norrbottens läns landsting till Kungl. Maj:t en underdånig framställning, att Kungl. Maj:t skulle till 1935 års riksdag framlägga förslag bland annat om ett ökat statsbidrag att utgå till de s. k. B-plats-sjukhusen. Framställningen ledde emellertid ej till något resultat.

Undertecknade motionärer tillåta sig att nu åter framföra denna fråga till övervägande. Som motiv härför kunna vi hänvisa till den ökade skattebelastning, som fallit på Norrbottens och en del andra landsting främst för sjukvårdsändamål. En betydande del av denna ökade belastning — vilken torde komma att fortgå i samband med ett allttjämt pågående utbyggande och kvalitetshöjande av vårt sjukvårdsväsen samt som en följd av förbättrandet av sjukvårdspersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden m. m. — torde bero på beslut och föranstaltningar genom riksdag och statliga myndigheter. Det är ej orimligt, om staten, med hänsynstagande till nämnda omständigheter, reviderade bestämmelserna om statsbidragen till tuberkulosanstalterna — främst de alltför otillräckliga anslagen till de s. k. B-platserna. Denna revision borde enligt vårt förmenande ske på sådant sätt, att i första hand *den procentuella fördelningen* mellan statens anslag och landstingens tillskjutande av medel ej — på grund av totalkostnadernas ständigt fortgående ökning — utvecklade sig i den riktningen, *att staten kommer att procentuellt tillskjuta en allt mindre del och landstingen få taga på sig en allt större procentuell andel av kostnaderna*. Därutöver skulle man vilja uttala det önskemålet, att staten tvärtom i vissa fall toge på sig en något större procentisk del av kostnaderna, detta såväl ur skatteutjämningsynpunkt som med hänsyn till den ständigt ökade belastningen på landstingen.

Helst skulle motionärerna vilja påyrka, att en höjning av här nämnda anslag kunde beslutas *vid innevarande års riksdag* samt träda i kraft fr. o. m. budgetåret 1938/1939. Då det emellertid kan antagas, att utskott och riksdag ej äro färdiga med att *nu* taga slutlig ståndpunkt till denna fråga, inskränka sig motionärerna till att påyrka en utredning av frågan.

Slutligen vilja motionärerna erinra därom, att frågan om en viss höjning av statsbidraget åtminstone till här förut omnämnda B-platser upptagits till behandling av statens sjukvårdskommitté, i dess »betänkande angående den slutna kroppssjukvården i riket» avgivet år 1934. Härvid ifrågasatte kommittén med avseende på nämnda B-platser en viss förhöjning av statsbidraget, som för Norrbottens del föreslogs höjt med upp till kronor 2: 47 per patient och dag.

Under hänvisning till vad här ovan anförts samt under uttalande av den förhoppningen, att ett förslag i denna fråga skall kunna framläggas till 1939 års riksdag, hemställas alltså,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte låta utreda frågan huruvida icke nu utgående statsbidrag till tuberkulosanstalter — främst statsbidragen till B-platser — böra fastställas till högre belopp, under hänsynstagande till den redan

konstaterade och alltjämt pågående fördyringen av driftkostnaderna samt under beaktande av skatteutjämnings-synpunkter och under tillbörligt hänsynstagande till de landsting, som ha hög landstingskatt samt särskilt dryga kostnader för sjukvården, speciellt för tuberkulossjukvården.

Stockholm den 21 januari 1938.

<i>Ernst Hage.</i>	<i>O. W. Lövgren.</i>	<i>K. G. Viklund.</i>
<i>Johan Johansson.</i>	<i>J. H. Brädefors.</i>	<i>Uddo R. Jacobson.</i>
<i>Elof Lindberg.</i>	<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>E. Oskar Åkerström.</i>
	<i>H. Hagberg.</i>	
